

OPŠTA BOLNICA
UŽICE

SLUŽBA GINEKOLOGIJE I AKUŠERSTVA INFORMACIJE ZA PACIJENTE

CARSKI REZ-VODIČ ZA RODITELJE

Carski rez predstavlja operacijom izveden porodaj. To je hirurški zahvat koji podrazumeva pravljenja reza na truhu i materici kroz koji se vadi novorođenče. To je komplikovana operacija koja nosi sa sobom rizike kao i svaka druga hirurška intervencija. Za majku i bebu prirodni, vaginalni, porodaj je najzdraviji, a carskom rezu treba pribegavati samo u slučajevima kada prirodni porodaj iz nekog razloga nije moguć.

Carski rez može biti **planiran**, kada se unapred zna da postoji nemogućnost vaginalnog porodaja, ili **hitano**, kada se u toku porodaja pojave indikacije na osnovu kojih akušer donosi odluku o operativnom načinu završetka porodaja.

Faktori koji najviše doprinose učestalosti carskog reza su:

- prethodni carski rez, karlični stav ploda
- fetalna patnja, neadekvatna materična aktivnost
- intrauterini zastoj u rastu ploda
- blizanačka trudnoća, prenešena trudnoće
- rođanje u poznijim godinama
- smanjena upotreba forcepsa i vakum ekstraktora
- veća informisanost

Ginekolog će sa Vama obaviti razgovor da li je neophodno da se radi Carski rez i zašto. On će Vam dati informacije o **prednostima i rizicima** izvođenja ove operacije. Za planirani Carski rez potrebna je laboratorijska priprema sa kojom se obavlja pregled kod anesteziologa. Ukoliko bolujete od nekih hroničnih bolesti ili imate povećan rizik za uvođenje u anesteziju biće potreban i pregled interniste ili drugog lekara odgovarajuće specijalnosti.

Sa anesteziologom se možete dogovoriti o **vrsti anestezije** koju ćete dobiti u toku operacije. Postoji OPŠTA anestezija u kojoj spavate u toku operacije ili REGIONALNA anestezija (epiduralna ili spinalna) gde ste budni u toku operacije ali je operativni zahvat obezboljen. Ako Vam se Carski rez radi u regionalnoj anesteziji beba će Vam se pokazati odmah nakon obrade i pedijatrijskog pregleda, dok ste još u operacionoj sali. Takođe nema neprijatnih senzacija u smislu bolova, mučnine, povraćanja neposredno nakon izlaska iz sale. Ukoliko Vam se Carski rez radi u opštoj anesteziji beba se obradi, pregleda i nosi na odeljenje za novorođenčad i Vama će biti

pokazano u narednih par sati kada se dobro razbudite i prodje period intenzivnih postoperativnih bolova.

Nakon operacije bićete smešteni u sobu intenzivne nege. Ustajanje iz kreveta, uz pomoć sestre, je najkasnije 24 sata od operacije. Po izlasku sa intenzivne nege bićete smešteni u bebi friendly odeljenje tj bićete u sobi sa svojom bebom 24 sata dnevno, ukoliko je Vaša beba, po proceni neonatologa, zdrava. Beba se smešta u krevetac pored Vas 2. postoperativni dan. Lučenje mleka se kod žena porođenih carskim rezom sporije uspostavlja pa je bitno da bebu često stavljate na grudi čak i pre nego što mleko krene, jer tako ćete najbolje stimulisati laktaciju.

Carski rez nije bezopasna operacija, ali su maternalno i fetalno oboljevanje i smrtnost mali. Po literaturi smrtnost majki nakon carskog reza je 1-2 na 1000 operisanih. Kod novorodjenčadi se nakon carskog reza srećemo sa problemima organa za disanje i uočena je sporija adaptacija beba zbog anestetika. Postoperativne rane i kasne komplikacije, za majku, su: krvarenje, povreda trbušnih organa u toku operacije - pre svega mokraćne bešike, sepsa, ileus, oštećenje bubrega, upale vena, formiranje ugrušaka u venskim krvnim sudovima i embolija, infekcije rane na trbušnom zidu, rane na materici, infekcije mokraćne bešike, sluzokože materice, malokrvnost, popuštanje šava na materici, endometriozna na rezu, u sledećoj trudnoći češća je pojava placente previje, popuštanja ožiljka na materici i ponovni carski rez. Vodeći uzroci smrti su plućna embolija, kardio-pulmonalni zastoj, krvarenje i sepsa.

Šesti postoperativni dan, nakon skidanja konaca, odlazite kući.

Koliko god je bitno da se odmarate **po dolasku kući** iz Bolnice toliko je bitno i da se krećete. Time se ubrzava zaceljivanje rane, ukupni oporavak a sprečava nastanak ugruška u krvnim sudovima. S druge strane, nemojte preterivati u kretanju jer mišići su još uvek slabii treba ih postepeno navikavati na napore. Nemojte dizati ništa teško, osim Vaše bebe, u narednih 6 nedelja, kao ni odlaziti u teretanu.

Kao i kod vaginalnog porođaja seksualni odnosi se ne preporučuju prvih 6 nedelja.

Ranije se preporučivalo da se nakon carskog reza sačeka sa narednom trudnoćom 3 godine. Usavršavanjem operativne tehnike danas se savetuje da se **naredna trudnoća ostvari nakon 12-18 meseci**. Većini žena se i sledeća trudnoća završi operativnim putem ali se smatra da se i do 50% pacijentkinja u sledećoj trudnoći može poroditi vaginalnim putem ako se sačeka početak porođaja.

Zahvaljujući usavršavanju operativne tehnike, anestezije, perinatalne medicije i upotrebi novih vrsta antibiotika širokog spektra carski rez je danas ipak bezbedan zahvat. Operacija je za Vas i Vaše dete izuzetno korisna ako su indikacije pravilno postavljene.